

VERTELCYCLUS WEEK 9: ZAAIEN

VERSIE 2 (1-10-2015)

BOEKEN:

Titel: Haas wil worteltjestaart
Auteur: A. Bon & G. Jaquet
Jaartal: 2012
Uitgeverij: The house of books

Dit verhaal is lang, maar ook vlot geschreven. Je kan de tekst grotendeels behouden.

➢ WERELDWOORDEN:

Recept: Het recept leert je hoe je iets lekkers moet koken. In een kookboek vind je veel recepten (blz. 3 en 4)

Zaad: Uit een zaadje groeit een plant. (blz. 6, 7)

Vochtig: Niet droog, een beetje nat. Niet heel nat, maar een beetje nat. (blz. 8)

Titel: Rikki en de tuin van opa
Auteur: G. Van Genechten
Jaartal: 2012
Uitgeverij: Clavis

➢ WERELDWOORDEN:

Oogsten: als je iets op wilt eten dat in de tuin groeit, moet je het eerst oogsten. Je moet het weghalen uit de tuin. (vermeld op blz. 5, afgebeeld op blz. 8)

Pitjes: Pitjes zijn zaadjes die in appels, tomaten, komkommers, pompoenen, zitten. (blz. 10)

De aarde: de grond (blz. 6)

Je kan de volgende bladzijden overslaan: 1, 11.

VOORBEREIDING:

- Pas de teksten aan waar nodig.
- Kleef post-itnotes met de definities van de doelwoorden op de bladzijden waarop die doelwoorden in de tekst staan. Zo vergeet je er later geen aandacht aan te besteden tijdens het vertellen. Je kan ook post-itnotes in het verhaal kleven met daarop de vragen die je aan de kleuters zeker wil stellen tijdens het lezen.
- Zoek op welke prenten de doelwoorden afgebeeld staan. Gebruik deze prenten op dag 2/4 wanneer de kleuters de magische woorden op de prenten moeten zoeken.

DAG 1: HET THEMA TOT LEVEN BRENGEN

Activeer de voorkennis van de kleuters rond het thema reeds in een eerdere activiteit.
Enkele opties:
- Zaai samen met de kleuters worteltjes. Hoe moeten we dit voorbereiden?
- Bezoek een tuin.
- Laat de kleuters tuinspulletjes meebrengen en hierover vertellen (of uitbeelden wat ze hiermee kunnen doen.)

DAG 1: HET VERHALEND PRENTENBOEK EEN EERSTE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten verwerven
- ✓ Verhaalbegrip

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'Haas wil worteltjestaart'
- ✓ Doosje met magische woorden
- ✓ Prenten van de magische woorden (48 Recept, 49 Zaad, 50 Vochtig)

GROEPERING:

Volledige klas

VERLOOP: 17 min

1. MOTIVATIE 3 min

FASE 1: INTRODUCTIE MAGISCHE WOORDEN

Introductie **magische doos** met prenten van de twee magische woorden van de dag.
Je geeft zelf de definitie van elk woord, en stelt één vraag over de prenten: zie vragen achterop prent. Verwijs naar eerdere ervaringen van de kleuters.
Hang de prenten op.

FASE 2: BOEKSNUFFELEN

Verhaal: kaft, titel en auteur

FASE 3: INTRODUCTIE LUISTEROPDRACHT

Optie 1: de kleuters moeten hun hand omhoog steken wanneer ze een magisch woord horen.

Optie 2: de kleuters krijgen als luistertaak bij het lezen de vraag hoe Haas aan worteltjestaart geraakt. Die vraag moeten ze na het lezen beantwoorden.

VERHAAL MET VOORSPELVRAGEN 11 min

Sta stil bij de magische woorden in de tekst: herhaal de definitie en verwerk ze in het verhaal.
Voorspelvragen, bijvoorbeeld:

- Zal Haas nu een worteltjestaart kunnen maken?
- Zullen de worteltjes snel groeien, denken jullie?
- Wat gaat er nu mis?

Dit is een erg lang verhaal. Daarom mag je niet vaak uitweiden.

VERWERKING 3 min

FASE 1: DRIE EENVOUDIGE VRAGEN OVER HET VERHAAL

1. Wat is het lievelingseten van Haas? *Worteltjestaart*
2. Wat is het probleem? Waarom krijgt Haas niet meteen worteltjestaart? *De bakker heeft geen worteltjestaart. En in de winkel zijn er geen wortels.*
3. Hoe geraakt hij toch nog aan worteltjestaart? *Haas moet eerst worteltjes zaaien, en wachten tot ze gegroeid zijn.*

! Als ondersteuning bij **deze vragen** kan je de kaft van het boek tonen.

Na dit lange verhaal adviseren we om de magische woorden niet meer te herhalen! Doe dit als tussendoortje op een ander moment.

DAG 2: HET VERHALEND PRENTENBOEK EEN TWEEDE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Verhaalbegrip: diepgaander inzicht
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'Haas wil worteltjestaart'
- ✓ Prenten van de magische woorden (48, 49, 50)

GROEPERING:

Deze activiteit gebeurt in een kleine homogene groep van 6 tot 12 kleuters.

VERLOOP: 19 min

1. MOTIVATIE 5 min

FASE 1: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISSCHE WOORDEN

De ko toont de prenten van de drie magische woorden. Ze herhaalt de definities en enkele eenvoudige vragen. Zie tekst op prenten.

FASE 2: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN IN HET VERHAAL

De kleuters zoeken de magische woorden op de prenten van het verhaal.
Kleef een post -itnote en **bespreek** wat er gebeurt.

FASE 3: INTRODUCTIE UITDAGENDE VRAAG

De kleuters krijgen nu al de vraag te horen die ze na het lezen moeten beantwoorden:

Hoe voelt Haas zich hier, en waarom voelt hij zich zo? (bij de prent op blz. 26-27 Haas is boos omdat er nog steeds geen worteltjes te zien zijn.)

(De kleuters mogen deze vraag voor het lezen nog niet definitief beantwoorden.)

VERHAAL MET UITDAGENDE VRAAG 12 min

! De ko kan tijdens het vertellen reeds aandacht schenken aan de gevoelens van Haas tijdens de verschillende gebeurtenissen.

Pagina met post-itnote: vraag de kleuters om hier zelf te vertellen wat er gebeurt (met gebruik van de magische woorden) – antwoord kleuters samenvatten en verder lezen

VERWERKING 6 min

FASE 1: UITDAGENDE VRAAG OVER HET VERHAAL

De ko stelt volgende uitdagende vragen bij de prent op blz. 26-27 (Haas is boos omdat er nog steeds geen worteltjes te zien zijn.):

1. Hoe voelt Haas zich hier? *Haas is boos.* Hoe zie je dat? *Haas kijkt boos. Hij stampt op de grond.*
2. Waarom is Haas boos? *Haas moet al heel lang wachten op worteltjestaart. Hij is ongeduldig. Er komen maar geen wortels uit de zaadjes.*

DAG 2: HET SORTEERSPELLETJE

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Prenten van de magische woorden (48, 49, 50)
- ✓ Prenten 9.1-9.6 voor het sorteerspelletje

GROEPERING:

Deze activiteit kan zowel in kleine als grote groep. Je kunt dit ook tweemaal doen: eerst in kleine groep en dan pas in grote groep: de kleuters uit de kleine groep krijgen zo meer zelfvertrouwen om in de grote groep het woord te nemen.

DAG 3: HET INFORMATIEF PRENTENBOEK EEN EERSTE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten verwerven
- ✓ Verhaalbegrip

MATERIAAL:

- ✓ De vertelplaten van 'Rikki en de tuin van opa'
- ✓ Prenten van de magisch woorden (*51. oogsten, 52. aarde, 53. pit)*

GROEPERING:

Volledige klas

VERLOOP: 17 min

1. MOTIVATIE 3 min

FASE 1: INTRODUCTIE MAGISCHE WOORDEN

Introductie **magische doos** met prenten van de drie magische woorden van de dag.
Je geeft zelf de definitie van elk woord, en stelt één vraag over de prent: zie vragen achterop prent.
Verwijs naar eerdere ervaringen van de kleuters.
Hang de prenten op.

FASE 2: BOEKSNUFFELEN

Informatief boek: genre, kaft, titel en auteur.

FASE 3: INTRODUCTIE LUISTEROPDRACHT

Optie 1: de kleuters moeten hun hand omhoog steken wanneer ze een magisch woord horen.

Optie 2: de kleuters krijgen als luistertaak bij het lezen de vraag wat de dierenarts allemaal doet. Die vraag moeten ze na het lezen beantwoorden.

VERHAAL MET VOORSPELVRAGEN 7 min

Voorspelvragen, bijvoorbeeld:
- Waarom zou de tuin Rikki's favoriete plekje zijn?
- Wat moeten Rikki en zijn opa nog doen in de tuin?
- Waar komen volgens jullie de zaadjes vandaan?

Verbind de informatie met eerdere activiteiten/gebeurtenissen in de klas. Sta stil bij de magische woorden in de tekst: herhaal de definitie en verwerk ze in het verhaal.

VERWERKING 7 min

FASE 1: TWEE EENVOUDIGE VRAGEN OVER HET VERHAAL

Ko: 'Nu hebben we veel bijgeleerd over de tuin.'

1. 'Wat doet Rikki met opa in de tuin?' *Wortels oogsten. Spitten. Zaaien. Water geven.*

! Blader door het boek om de kleuters te ondersteunen. Het antwoord hoeft niet helemaal volledig te zijn!

FASE 2: UITGEBREIDE HERHALING VAN DE MAGISCH WOORDEN

Herhaal voor elk magisch woord met behulp van de prenten de definities, stel eenvoudige vragen, en verbind het woord met het boek. Sluit af met een gesprek rond de eigen ervaringen bij een of meerdere magische woorden.

DAG 4: HET INFORMATIEF PRENTENBOEK EEN TWEEDE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Verhaalbegrip: diepgaander inzicht
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ De vertelplaten of het boek 'Rikki en de tuin van opa'
- ✓ Prenten van de magisch woorden (*51. oogsten, 52. aarde, 53. pit)*
- ✓

GROEPERING:

Deze activiteit gebeurt in een kleine homogene groep van 6 tot 12 kleuters.

VERLOOP: 19 min

1. MOTIVATIE 5 min

FASE 1: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISCH WOORDEN

De ko toont de prenten van de drie magisch woorden. Ze herhaalt de definities en enkele eenvoudige vragen. Zie tekst op prenten.

FASE 2: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN IN HET BOEK

De ko neemt het boek erbij.
De kleuters zoeken de magische woorden op enkele prenten uit het verhaal.
Bespreek wat er gebeurt. (Plak een post-itnote op deze prenten.)

FASE 3: INTRODUCTIE UITDAGENDE VRAAG

De kleuters krijgen nu al de vraag te horen die ze na het lezen moeten beantwoorden:
Waar komen zonnebloemzaadjes en spinaziezaadjes vandaan?
(De kleuters mogen deze vraag voor het lezen nog niet definitief beantwoorden.)

VERHAAL MET UITDAGENDE VRAAG 8 min

Vertel het informatief prentenboek in eigen woorden, speel daarbij in op de interesses van de kleuters. Verwijs ook naar zaken die reeds aan bod kwamen gedurende de week.

Pagina met post-itnote: vraag de kleuters om hier zelf te vertellen wat er gebeurt (met gebruik van de magische woorden) – antwoord kleuters samenvatten en verder lezen.

! Benadruk wat **nieuw** is in het boek: wat de kleuters nog niet wisten! De kleuters moeten ook echt iets bijleren uit het boek.

VERWERKING	6 min
FASE 1: UITDAGENDE VRAGEN OVER HET VERHAAL	
De ko stelt twee uitdagende vragen: 1. 'Waar komen zonnebloemzaadjes vandaan?' *Uit de bloem.* 2. 'Waar komen spinaziezaadjes vandaan?' *Uit de bloemen van de spinazieplant.* Gebruik de prent met de zonnebloem om de eerste vraag te ondersteunen. GEbruik de prent waarop opa en Rikki de zaadjes bekijken voor de tweede vraag.	

DAG 4: HET SORTEERSPELLETJE

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Prenten van de magisch woorden (*51. oogsten, 52. aarde, 53. pit)*
- ✓ Prenten 9.7 - 9.13 voor het sorteerspelletje
- ✓

GROEPERING:

Deze activiteit kan zowel in kleine als grote groep. Je kunt dit ook tweemaal doen: eerst in kleine groep en dan pas in grote groep: de kleuters uit de kleine groep krijgen zo meer zelfvertrouwen om in de grote groep het woord te nemen.

DAG 5: DE BOEKEN VERGELIJKEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Transfer van de magisch woorden en de bijhorende concepten naar een andere context (Het andere boek - een Drama-verhaal)
- ✓ De magisch woorden consolideren (verder inoefenen)

MATERIAAL:

- ✓ De vertelplaten van 'Rikki en de tuin van opa' (vertelplaat 17)
- ✓ Het boek 'Haas wil worteltjestaart'
- ✓ Prenten van de magisch woorden (*51. oogsten, 52. aarde, 53. pit)* + prenten van de vorige magisch woorden (48-50) + prenten van de magische woorden 11 voorraad, 13 gereedschap, 28 de stad
- ✓

GROEPERING:

Fases 1 en 2 gebeuren met de volledige klas. (Het mag ook in kleine groep.) Fase 3 gebeurt in een hoek.

VERLOOP: 7 min

1. FASE 1: DE BOEKEN VERGELIJKEN 4 min

De Ko toont in het boek 'Haas wil worteltjestaart' de prent waarop Haas worteltjes zaait. Daarnaast legt ze de vertelplaat 17 uit 'Rikki en de tuin van opa' waarop Rikki en opa aan het zaaien zijn.

- Wat doen Haas en Rikki? *Zaaien*
- Hoe doen ze dat, zaaien? *Rikki zaait de zaadjes in een lijn. Haas zaait de zaadjes gewoon op de grond. Hij heeft eerst geharkt. (Haas mengt de zaadjes met zand om ze beter te spreiden over het veld.)*
- Hoe maakt Rikki de grond vochtig? *Rikki gebruikt een gieter.*
- Hoe maakt Haas de grond vochtig? *Haas gebruikt een plantenspuit.*
- Welke dieren zie je op de prenten? *Op de prent van Haas kruipt er een worm, en een slak. Op de prent van Rikki is een voel te zien.*
- Zijn die beestjes goed of slecht voor de zaadjes? *De worm is goed voor de grond. De vogel is slecht voor de zaadjes. De vogel kan de zaadjes opeten.*

2. FASE 2: FLAPJESSPEL

 3 min

Kies voor het flapjesspel uit de prenten 48 tot en met 53.
Voeg toe prenten uit voorgaande weken, bijvoorbeeld:
11. voorraad: wat moet je in voorraad hebben als je een worteltjestaart maakt?
13. gereedschap: welk gereedschap gebruik je in de tuin?
28. de stad: zouden mensen in de stad een tuin hebben?

3. FASE 3: HOEKSPEL

memory-spel

EXTRA TIPS BINNEN HET THEMA

- **Zaaien**: uiteraard moet je samen met de kleuters in de klas iets zaaien. Kies niet alleen zaadjes die snel ontkiemen, maar probeer samen met de kleuters ook enkele pitten uit vruchten, bijvoorbeeld citroenpitten, of de pit van een avocado. (Zoek op internet op 'plant eens een pit'.
- **Experimenteren met zaadjes:** Bedenk met de kleuters een vraag. Bijvoorbeeld, hoe lang duurt het voordat de zaadjes ontkiemen als de plantjes veel/weinig water krijgen? Hoe lang duurt het voordat de zaadjes ontkiemen als de plantjes op een warme plek/in de kou staan? Verdeel de zaadjes in twee soorten potjes die je anders behandelt. Om de kleuters een beter inzicht te geven in het experiment, teken je de twee soorten potjes na op een groot blad papier en laat je de kleuters elke dag een kruisje zetten als er nog geen kiempje te zien is. Zo zien ze hoe lang het duurt. (Je kan ook boontjes doen kiemen in een plastic zakje met keukenpapier/koffiefilter zodat het kiemproces duidelijk zichtbaar is voor iedereen.) Na verloop van tijd kan je de groei van de plant meten met duploblokjes.
- **Verteltafel**: maak samen met de kleuters het decor van het verhaal van 'Haas wil worteltjestaart' na, en laat de kleuters hier het verhaal naspelen. Als je dat in de zandtafel doet, kunnen de kleuters hun tuintje echt bevochtigen.
- **Kookboeken in de huishoek** om het verhaal van Haas na te spelen. Kunnen de kleuters worteltjestaart bakken?
- **Een tuin bezoeken**: bezoek met de kleuters samen een groententuin. Bespreek met de tuinier of de kleuters hem kunnen helpen. Informeer je goed over wat er in de tuin reeds te vinden is. Het is nog erg vroeg op het seizoen.
- **De computerhoek:** Er is een erg mooie digitale versie van 'Haas wil worteltjestaart' op http://www.bibliotheekbreda.nl/iguana/uploads/specials/kbw2009/Worteltjestaart.swf
- **Vertelplaat tegen de muur:** op ooghoogte om te bekijken. Deze vertelplaat komt van http://www.hierishaas.nl, waar nog andere kopieerbladen te vinden zijn, onder meer met een rekentaakje.
- **Poppenhoek:** inrichten als het huis van Haas: recept voor worteltjestaart en de attributen om het recept te 'maken' (evt. nog andere recepten uit Haas zijn receptenboek met eenvoudige recepten)
- **Zandtafel:** tuintje van Haas (of opa) (met potgrond, zaadjes of mais, plantenspuit, vlaggetjes met de gezaaide groenten, ...)
- **winkel:** groentenwinkel
- **Ouderprikkel:** de ouders noteren het recept van de lievelingstaart van de kleuters: alle recepten worden gebundeld, samen met het lievelingrecept van de juf en het worteltaartrecept van Haas. Of de kleuters brengen zaadjes mee naar de klas
- **Onderzoeken welke groenten/fruit pitjes hebben** (met pitten, meloen, appel, appelsien, peer, mango, granaatappel, lichi, paprika, avocado, courgette, ...): de kleuters krijgen per 2/3 een aantal stukken groenten of fruit: ze raden eerst of het stuk groente/fruit pitten bevat; vervolgens gaan ze met de juf op onderzoek - de groepjes brengen verslag uit aan de rest van de klas